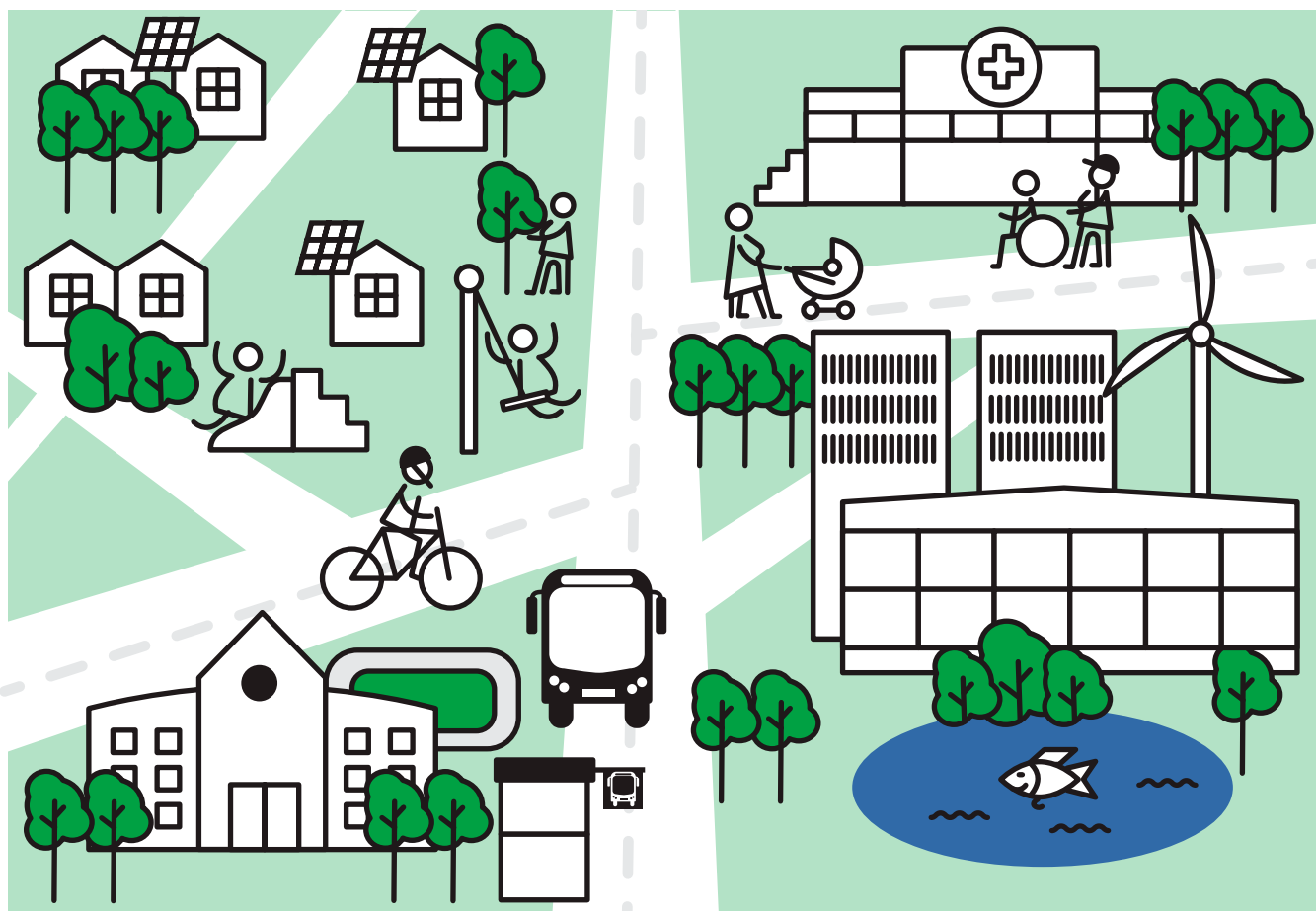

Tänapäevase ja jätkusuutliku elukeskkonna loomine nõuab terviklikku planeerimist

Ehitussektor liigub praegu üha suurema keskkonnahoiu suunas. Eesmärk on elukeskkonna terviklik parandamine ja väiksem süsinikujalajalg ehitise elukaare vältel, mistõttu vajavad valdkonna töötajad uusi oskusi. Tööd saab senisest suurem hulk ruumilise keskkonna planeerijaid.

- Ülemaailmsed kliimakokkulepped, energiatõhususe nõuded ja keskkonnasäästlikkus kujundavad uut **rohelist mõtteviisi** ehitussektoris.
- Ehitise kavandamise etapis tuleb **arvestada ehitise terve elukaarega**, selle kestlikkusega ja süsinikujalajalgega.
- Ressursside piiratuse tõttu ja vähendamaks ehituse keskkonnamõjusid tuleb leida **jätkusuutlikke ehituslahendusi**, kasutada keskkonnasõbralikke ja taaskasutatavaid materjale ning rohelisi energiaallikaid. Kasvab puitmajade ja -konstruktsioonide osakaal.
- **Ehitusinfo digitaliseerimine**, sh registre ajakohastamine ja ühildamine võimaldab paremat koostööd ja andmete jagamist erinevate osapoolte vahel.
- Olemasolev **hoonefond vajab rekonstrueerimist** ja energiatõhusus parandamist. Kvartali või laiema piirkonna terviklik renoveerimine võimaldab kujundada ümber ka hoonetevahelise avaliku ruumi.
- Kasvab **tehaselise ehitamise osakaal** ning suureneb standardlahenduste kasutamine. Ehitised juba projekteeritakse lihtsasti lahtivõetavateks ja kasutatavad materjalid taaskasutatavateks.
- **Ringmajanduse** põhimõtete järgimine on muutunud ka ehitussektoris uueks normiks, laieneb ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine ning uute materjalitehnoloogiate rakendamine.

Ehitussektor on üks suurima keskkonnajäljega valdkondi ja vajab arenguhüpet.

Terviklikuks ruumilise keskkonna kujundamiseks on vaja kompetentseid ruumilise keskkonna planeerijaid.

- Kompetentsetest ruumilise keskkonna **planeerijatest on tööturul puudus**, mistõttu planeeringute koostamised venivad ja meeskonnad on alamehitatud.
- **Planeeringute keerukus ja reguleeritus** pärsivad spetsialistide tööleasumist nii avalikus kui ka erasektoris ning kõrgkooli lõpetanud eelistavad töökohti teistel erialadel.
- Kitsaskohaks on **planeerimisalase kompetentsi puudus** kohalikes omavalitsustes, kus sageli täidab planeerija rolli muu eriala spetsialist, kellel vastav erialane ettevalmistus puudub.
- Ruumilise keskkonna planeerija **õpe on killustunud mitmete erialade vahel** (arhitekt, maastikuarhitekt, geograafia) ning planeerija õppesuunda pigem ei valita.
- Planeerijate **tasemeõpe vajab terviklikku ümberkujundamist**: selgemalt tuleks eristada planeerijate õpet, et see vastaks paremini tööturu ootustele, motiveeriks lõpetajaid valima planeerija eriala ja siirduma tööturule planeerijaks.

Oluline on täiendada planeerijate ja planeerimistegevustega seotud töötajate teadmisi ja oskusi, pakkudes neile täiendkoolitusi ja mikrokraade.

Ehituse valdkonna töötajad peavad arendama juhtimis-, digi- ja roheoskusi.

- **Muutuste juhtimine ja juhtimisoskuste** arendamine on kriitilise tähtsusega, et projektide keerukuse, kiirelt muutuvate nõuete, majandusolude, poliitiliste otsuste ja geopolitiiliste mõjudega edukalt toime tulla.
- Hädavajalik on **digitaalne kirjaoskus**, sest projekte koostatakse digitaalses 3D-mudelis ja ehitusinfot digitaliseeritakse järjest enam.
- **Roheoskused** on võtmetähtsusega. Ehitiste kavandamisel on tähtis elukaarepõhine lähenemine, tuleb arvestada energiatõhususe, keskkonnasäästlikkuse ja jätkusuutlikkusega.
- **Liikumus ja ligipääsetavus** vajavad rohkem tähelepanu, et luua turvalisi ja kestlikke keskkondi, mis vastavad inimeste vajadustele ning parandavad üldist heaolu ja piirkonna atraktiivsust.
- Tähtis on **tervikpildi nägemise oskus**, et siduda kõigi ehituse elukaares osalejate töö ja protsessid ühtseks tervikuks.
- Suurenev hoonete **rekonstrueerimise** osakaal nõuab oskusi ja teadmisi nii traditsioonilistest kui ka tänapäevastest ehitusviisidest, oskust kombineerida vanu ja uusi materjale ning kasutada tehasehitamise lahendusi, tagades samas ohutuse ja vastavuse tänapäevastele nõuetele.
- Kasvab **tehisintellekti** kasutamine tehnilistes ja korduvates ülesannetes, näiteks mudeldamisel ja simulatsioonides, et leida ehitusprojektidele keskkonnasõbralikumaid lahendusi.

Ehitussektoris läheb tarvis oskusi, nagu:

- *keskkonnamõjudega arvestamine ehitise elukaare vältel;*
- *keskkonnateadlik projekteerimine ja ehitamine;*
- *energiasäästlik ehitus ja energiatõhusus;*
- *jätkusuutlikud ja taaskasutatavad ehitusmaterjalid, sh suurem tähelepanu puidule;*
- *süsinikujalajälje hindamine;*
- *jäätmekäitlus ja taaskasutus.*

